

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

XENOPHON

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

EDIDIT

E. KALINKA

01 L
-2006-
929

E IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

FH 28417

Beschafft aus Mitteln der
Volkswagen-Stiftung

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK LEIPZIG

0014353737

XENOPHONTIS

QVI INSCRIBITVR LIBELLVS

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

EDIDIT

E. KALINKA

EDITIO STEREOTYPA EDITIONIS

PRIORIS (MCMXIV)

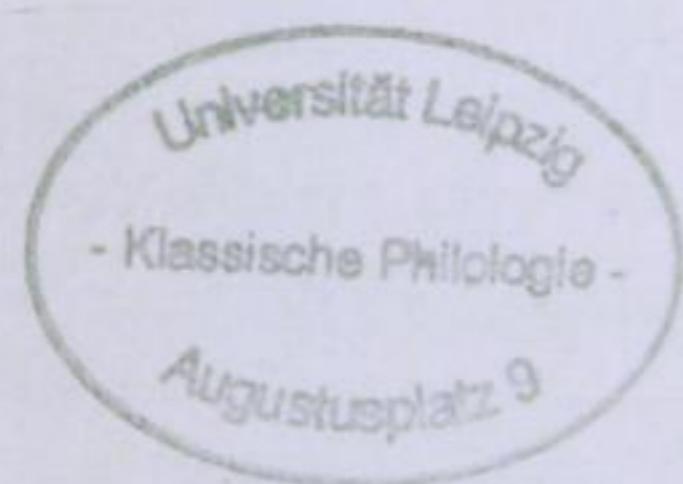

V1 TVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMLXVII

01 L-2006-0929

7.12.06

Xenophon
Teils.

94|1924-

G
Ken
2240
2. Aufl.

Verlags-Nummer 1895

Alle Rechte, auch die der Übersetzung, des auszugsweisen Nachdruckes
und der fotomechanischen Wiedergabe, vorbehalten

© B. G. Teubner Verlagsgesellschaft mbH, Stuttgart 1961

Printed in Germany

Druck: Anton Hain KG, Meisenheim

Περὶ δὲ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ὅτι μὲν εἶλοντο τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας, οὐκ ἐπαινῶ διὰ τόδε ὅτι ταῦθ' ἐλόμενοι εἶλοντο τοὺς πονηροὺς ἄμεινον πράττειν ἢ τοὺς χρηστούς, διὰ μὲν οὖν τοῦτο οὐκ ἐπαινῶ· 5 ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔδοξεν οὕτως αὐτοῖς, ώς εὖ διασώζονται τὴν πολιτείαν καὶ τἄλλα διαπράττονται ἢ δοκοῦσιν ἀμαρτάνειν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι, τοῦτ' ἀποδεῖξω.

Πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο ἐρῶ ὅτι δικαίως αὐτόθι 2 <δι>και<οι> οἱ πένητες καὶ δὲ δῆμος πλέον ἔχειν τῶν γενναίων καὶ τῶν πλουσίων διὰ τόδε, ὅτι δὲ δῆμος 10 ἔστιν δὲ ἐλαύνων τὰς ναῦς καὶ δὲ τὴν δύναμιν περιπτιθεὶς τῇ πόλει, καὶ οἱ κυβερνῆται καὶ οἱ κελευσταὶ καὶ οἱ πεντηκόνταρχοι καὶ οἱ πρωταρταὶ καὶ οἱ ναυπηγοί — οὗτοι εἰσιν οἱ τὴν δύναμιν περιπτιθέντες τῇ πόλει 15 πολὺ μᾶλλον ἢ οἱ <δπ>λῖται καὶ οἱ γενναῖοι καὶ οἱ

χρηστοί. ἐπειδὴ οὖν ταῦτα οὗτως ἔχει, δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶσι τῶν ἀρχῶν μετεῖναι ἐν τε τῷ νῦν κλήρῳ καὶ τῇ χειροτονίᾳ καὶ λέγειν ἔξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν πολιτῶν. ἐπειτα δπόσαι μὲν σωτηρίαν φέρουσι τῶν ἀρχῶν χρησταὶ οὖσαι καὶ μὴ χρησταὶ κίνδυνον τῷ δῆμῳ ἄπαντι, τούτων μὲν τῶν ἀρχῶν οὐδὲν δεῖται δ δῆμος μετεῖναι (οὔτε τῶν στρατηγιῶν κλήρῳ οἴονται σφίσι χρῆναι μετεῖναι οὔτε τῶν ἵππαρχιῶν). γιγνώσκει γὰρ δ δῆμος ὅτι πλείω ὠφελεῖται ἐν τῷ μὴ αὐτὸς ἀρχειν ταύτας τὰς ἀρχάς, ἀλλ' ἐᾶν τοὺς δυνατωτάτους ἀρχειν. δπόσαι δ' εἰσὶν ἀρχαὶ μισθοφορίας ἐνεκα καὶ ὠφελ[ε]ίας τὸν οἶκον, ταύτας ξητεῖ δ δῆμος ἀρχειν. ἐπειτα δὲ δ ἐνιοι θαυμάζοντιν ὅτι πανταχοῦ πλέον νέμουσι τοῖς πονηροῖς καὶ πένησι καὶ δημοτικοῖς ἢ τοῖς χρηστοῖς, ἐν αὐτῷ τούτῳ φανοῦνται τὴν δημοκρατίαν διασφάζοντες. οἱ μὲν γὰρ πένητες καὶ οἱ δημόται καὶ οἱ χείρους εὖ πράττοντες καὶ πολλοὶ οἱ τοιοῦτοι γιγνόμενοι τὴν δημοκρατίαν αὐ-

ξουσιν· ἐὰν δὲ εὗ πράττωσιν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ χρηστοί,
ἰσχυρὸν τὸ ἐναντίον σφίσιν αὐτοῖς καθιστᾶσιν οἱ δημο- 5
τικοί. ἔστι δὲ πάση γῇ τὸ βέλτιστον ἐναντίον τῇ δημο-
κρατίᾳ· ἐν γὰρ τοῖς βελτίστοις ἔνι ἀκολασία τε διηγίστη
καὶ ἀδικία, ἀκρίβεια δὲ πλείστη εἰς τὰ χρηστά, ἐν δὲ τῷ
δῆμῳ ἀμαθία τε πλείστη καὶ ἀταξία καὶ πονηρία· ἦ τε
γὰρ πενία αὐτοὺς μᾶλλον ἄγει ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ καὶ ή ἀπαι-
δευσία καὶ [ἥ] ἀμαθία — <ἥ> δι’ ἔνδειαν χρημάτων
ἐνίοις τῶν ἀνθρώπων. εἴποι δ’ ἂν τις ὡς ἔχοην αὐτοὺς 6
μὴ ἐᾶν λέγειν πάντας ἔξης μηδὲ βουλεύειν, ἀλλὰ τοὺς
δεξιωτάτους καὶ ἀνδρας ἀρίστους· οἱ δὲ καὶ ἐν τούτῳ
ἀριστα βουλεύονται ἐῶντες καὶ τοὺς πονηροὺς λέγειν.
εἰ μὲν γὰρ οἱ χρηστοὶ ἔλεγον καὶ ἐβουλεύοντο, τοῖς διο-

οις σφίσιν αὐτοῖς ἦν ἀγαθά, τοῖς δὲ δημοτικοῖς οὐκ
ἀγαθά· νῦν δὲ λέγων δ βουλόμενος ἀναστὰς ἀνθρωπος
πονηρὸς ἔξευροισκει τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ τε καὶ τοῖς δμοίοις
7 αὐτῷ. εἴποι τις ἄν, τι ἀν οὖν γνοίη ἀγαθὸν αὐτῷ η τῷ
δῆμῳ τοιοῦτος ἀνθρωπος; οἱ δὲ γιγνώσκουσιν ὅτι η τού- 5
του ἀμαθία καὶ πονηρία καὶ εὔνοια μᾶλλον λυσιτελεῖ η η
8 τοῦ χρηστοῦ ἀρετὴ καὶ σοφία καὶ κακόνοια. εἴη μὲν οὖν
ἄν πόλις οὐκ ἀπὸ τοιούτων διαιτημάτων η βελτίστη,
ἀλλ' η δημοκρατία μάλιστ' ἀν σφέζοιτο οὕτως. δ γὰρ δῆ-
μος βούλεται οὐκ εὐνομούμενης τῆς πόλεως αὐτὸς δου- 10
λεύειν, ἀλλ' ἐλεύθερος εἶναι καὶ ἀρχειν, τῆς δὲ κακονο-
μίας αὐτῷ δλίγον μέλει· δ γὰρ σὺ νομίζεις οὐκ εὐνο-
μεῖσθαι, αὐτὸς ἀπὸ τούτου ἰσχύει δ δῆμος καὶ ἐλεύθερος
9 ἐστιν. εἰ δ' εὐνομίαν ξητεῖς, πρῶτα μὲν ὅψει τοὺς δεξιω-
τάτους αὐτοῖς τοὺς νόμους τιθέντας· ἔπειτα κολάσουσιν 15
οἱ χρηστοὶ τοὺς πονηροὺς καὶ βουλεύσουσιν οἱ χρηστοὶ
περὶ τῆς πόλεως καὶ οὐκ ἔασουσι μαινομένους ἀνθρώ-
πους βουλεύειν οὐδὲ λέγειν οὐδὲ ἐκκλησιάζειν. ἀπὸ τού-
των τοίνυν τῶν ἀγαθῶν τάχιστ' ἀν δ δῆμος εἰς δουλε-
αν καταπέσοι.

20

10   *Tῶν δούλων δ' αὖ καὶ τῶν μετοίκων πλείστη ἐστὶν*

Αθήνησιν ἀκολασία καὶ οὕτε πατάξαι ἔξεστιν αὐτόθι οὕτε ὑπεκστήσεται σοι δὲ δοῦλος. οὐδὲ δ' ἐνεκέν εστι τοῦτο ἐπιχώριον, ἐγὼ φράσω· εἰ νόμος ἦν τὸν δοῦλον ὑπὸ τοῦ ἐλευθέρου τύπτεσθαι ἢ τὸν μέτοικον ἢ τὸν ἀπελεύθερον,
5 πολλάκις ἂν οἰηθεὶς εἶναι τὸν Ἀθηναῖον δοῦλον ἐπάταξεν ἂν· ἐσθῆτά τε γὰρ οὐδὲν βέλτιον δὲ δῆμος αὐτόθι ἢ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ μέτοικοι καὶ τὰ εἴδη οὐδὲν βελτίους είσιν. εἰ δέ τις καὶ τοῦτο θαυμάζει δτι ἐῶσι τοὺς δούλους 11
τρυφᾶν αὐτόθι καὶ μεγαλοπρεπῶς διαιτᾶσθαι ἐνίους, καὶ
10 τοῦτο γνώμῃ φανεῖεν ἂν ποιοῦντες. ὅπου γὰρ ναυτικὴ δύναμις ἐστιν, ἀπὸ χρημάτων ἀνάγκη τοῖς ἀνδραπόδοις δουλεύειν, ἵνα λαμβάνω $\langle \hat{\omega} \rangle$ ν μὲν πράττῃ τὰς ἀποφοράς,

καὶ ἐλευθέρους ἀφιέναι· ὅπου δ' εἰσὶ πλούσιοι δοῦλοι,
οὐκέτι ἐνταῦθα λυσιτελεῖ τὸν ἐμὸν δοῦλον σὲ δεδιέναι·
ἐν δὲ τῇ Λακεδαιμονίῳ δὲ μόνος δοῦλος σ' ἐδεδοίκει· ἐὰν δὲ
δεδίη δὲ σὸς δοῦλος ἐμέ, κινδυνεύσει καὶ τὰ χρήματα δι-
12 δόναι τὰ ἑαυτοῦ ὥστε μὴ κινδυνεύειν περὶ ἑαυτοῦ. διὰ 5
τοῦτ' οὖν Ἰσηγορίαν καὶ τοῖς δούλοις πρὸς τοὺς ἐλευ-
θέρους ἐποιήσαμεν, καὶ τοῖς μετοίκοις πρὸς τοὺς ἀστούς,
διότι δεῖται ἡ πόλις μετοίκων διά τε τὸ πλῆθος τῶν τε-
χνῶν καὶ διὰ τὸ ναυτικόν· διὰ τοῦτο οὖν καὶ τοῖς μετ-
οίκοις εἰκότως τὴν Ἰσηγορίαν ἐποιήσαμεν. 10

13 Τοὺς δὲ γυμναζομένους αὐτόθι καὶ τὴν μουσικὴν ἐπι-
τηδεύοντας καταλέλυκεν δὲ δῆμος νομίζων τοῦτο οὐ κα-
λὸν εἶναι γνοὺς ὅτι οὐ δυνατὸς ταῦτα ἔστιν ἐπιτηδεύ-

ειν. ἐν ταῖς χορηγίαις αὖ καὶ γυμνασιαρχίαις καὶ τρι-
ηραρχίαις γιγνώσκουσιν ὅτι χορηγοῦσι μὲν οἱ πλούσιοι,
χορηγεῖται δὲ ὁ δῆμος, καὶ γυμνασιαρχοῦσι <μὲν καὶ
τριηραρχοῦσιν> οἱ πλούσιοι, ὁ δὲ δῆμος τριηραρχεῖται
καὶ γυμνασιαρχεῖται. ἀξιοῖ γοῦν ἀργύριον λαμβάνειν δὲ
δῆμος καὶ ἄδων καὶ τρέχων καὶ δροχούμενος καὶ πλέων
ἐν ταῖς ναυσίν, ἵνα αὐτός τε ἔχῃ καὶ οἱ πλούσιοι πενέσ-
τεροι γίγνωνται· ἐν τε τοῖς δικαστηρίοις οὐ τοῦ δι-
καίου αὐτοῖς μᾶλλον μέλει ἢ τοῦ αὐτοῖς συμφόρου.

10 Περὶ δὲ τῶν συμμάχων — ὅτι ἐκπλέοντες συκοφαν- 14
τοῦσιν, ὡς δοκοῦσι, καὶ μισοῦσι τοὺς χρηστούς, — γι-

- γνώσκοντες δτι μισεῖσθαι μὲν ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα ὑπὸ τοῦ ἀρχομένου, εἰ δὲ ἵσχυσονσιν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ *ἱσχυροὶ ἐν ταῖς πόλεσιν, δλίγιστον χρόνον ἡ ἀρχὴ ἔσται τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηνῆσι, διὰ ταῦτα οὖν τοὺς μὲν χρηστοὺς ἀτιμοῦσι καὶ χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἔξελαύνονται καὶ ἀποκτείνονται, τοὺς δὲ πονηροὺς αὔξονται. οἱ δὲ χρηστοὶ Ἀθηναίων τοὺς χρηστοὺς ἐν ταῖς συμμαχίσι πόλεσι σφέζονται γιγνώσκοντες δτι σφίσιν ἀγαθὸν ἔστι 15 τοὺς βελτίστους σφέζειν ἀεὶ ἐν ταῖς πόλεσιν. εἴποι δέ τις ἀν δτι ἵσχυς ἔστιν αὕτη Ἀθηναίων, ἐὰν οἱ σύμμαχοι δυ- 10 νατοὶ ὥσι χρήματα εἰσφέρειν· τοῖς δὲ δημοτικοῖς δοκεῖ μεῖζον ἀγαθὸν εἶναι τὰ τῶν συμμάχων χρήματα ἐνα ἔκαστον Ἀθηναίων ἔχειν, ἐκείνους δέ, ὅσον ζῆν, καὶ ἐργάζεσθαι ἀδυνάτους ὅντας ἐπιβουλεύειν.
- 16 Δοκεῖ δὲ δ δῆμος δ Ἀθηναίων καὶ ἐν τῷδε κακῷς 15 βουλεύεσθαι, δτι τοὺς συμμάχους ἀναγκάζονται πλεῖν ἐπὶ δίκαιος Ἀθηναῖς. οἱ δὲ ἀντιλογίζονται δσα ἐν τούτῳ ἐνι ἀγαθὰ τῷ δῆμῳ τῷ Ἀθηναίων· πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν

πρυτανείων τὸν μισθὸν δι' ἐνιαυτοῦ λαμβάνειν. εἴτ' οἱ-
κοι καθήμενοι ἄνευ νεῶν ἔκπλου διοικοῦσι τὰς πόλεις
τὰς συμμαχίδας, καὶ τοὺς μὲν τοῦ δῆμοι σφέζουσι, τοὺς
δ' ἐναντίους ἀπολλύουσιν ἐν τοῖς δικαστηρίοις· εἰ δὲ
οἱ οἶκοι εἶχον ἔκαστοι τὰς δίκας, ἂτε ἀχθόμενοι Ἀθηναῖοις
τούτους ἀν σφῶν αὐτῶν ἀπώλλυσαν οἵτινες φίλοι μά-
λιστα ἦσαν Ἀθηναίων τῷ δῆμῳ. πρὸς δὲ τούτοις δ' 17
δῆμος τῶν Ἀθηναίων τάδε κερδαίνει τῶν δικῶν Ἀθηνη-
σιν οὐσῶν τοῖς συμμάχοις· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἑκατοστὴ
10 τῇ πόλει πλείων ἡ ἐν Πειραιεῖ· ἔπειτα εἰ τῷ συνοικίᾳ
ἐστίν, ἅμεινον πράττειν· ἔπειτα εἰ τῷ ζεῦγός ἐστιν ἡ
ἀνδράποδον μισθοφοροῦν· ἔπειτα οἱ κήρυκες ἅμεινον
πράττουσι διὰ τὰς ἐπιδημίας τὰς τῶν συμμάχων. πρὸς 18
δὲ τούτοις, εἰ μὲν μὴ ἐπὶ δίκας ἦεσαν οἱ σύμμαχοι,
15 τοὺς ἔκπλέοντας Ἀθηναίων ἐτίμων ἀν μόνους, τούς τε
στρατηγοὺς καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ πρέσβεις· νῦν δ'
ἡνάγκασται τὸν δῆμον κολακεύειν τὸν Ἀθηναίων εἶς
ἔκαστος τῶν συμμάχων γιγνώσκων δτι δεῖ μὲν ἀφικό-
μενον Ἀθήναζε δίκην δοῦναι καὶ λαβεῖν οὐκ ἐν ἄλλοις

τισὶν ἀλλ' ἐν τῷ δήμῳ, ὃς ἔστι δὴ νόμος Ἀθηνησι· καὶ ἀντιβολῆσαι ἀναγκάζεται ἐν τοῖς δικαστηρίοις καὶ εἰσιόντος του ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς χειρός. διὰ τοῦτο οὖν οἱ σύμμαχοι δοῦλοι τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων καθεστᾶσι μᾶλλον.

5

19 Πρὸς δὲ τούτοις διὰ τὴν κτῆσιν τὴν ἐν τοῖς ὑπεροφίοις καὶ διὰ τὰς ἀρχὰς τὰς εἰς τὴν ὑπεροφίαν λελήθασι μανθάνοντες ἐλαύνειν τῇ κώπῃ αὐτοὺς τε καὶ οἱ ἀκόλουθοι· ἀνάγκη γὰρ ἄνθρωπον πολλάκις πλέοντα κώπην λαβεῖν καὶ αὐτὸν καὶ τὸν οἰκέτην καὶ δύνματα μαθεῖν τὰ 10
20 ἐν τῇ ναυτικῇ· καὶ κυβερνῆται ἀγαθοὶ γίγνονται δι' ἐμπειρίαν τε τῶν πλόων καὶ διὰ μελέτην· ἐμελέτησαν δὲ οἱ μὲν πλοῖον κυβερνῶντες, οἱ δὲ δλκάδα, οἱ δ' ἐντεῦθεν ἐπὶ τριήρεσι κατέστησαν· οἱ δὲ πολλοὶ ἐλαύνειν εὐθέως οἶοι τε εἰσβάντες εἰς ναῦς, ἅτε ἐν παντὶ τῷ βίῳ 15 II προμεμελετηκότες. τὸ δὲ δπλιτικὸν αὐτοῖς, ὃ ἥκιστα δοκεῖ εὖ ἔχειν Ἀθηνησιν, οὕτω καθέστηκεν καὶ τῶν μὲν

πολεμίων ἥττους τε σφᾶς αὐτοὺς ἡγοῦνται εἶναι καὶ
 <δλ>είζους, τῶν δὲ συμμάχων οὖν φέρουσι τὸν φόρον
 καὶ κατὰ γῆν κράτιστοι εἰσι, καὶ νομίζουσι τὸ δπλιτικὸν
 ἀρ<κ>εῖν, εἰ τῶν συμμάχων κρείττονές εἰσι. πρὸς δὲ καὶ
 5 κατὰ τύχην τι αὐτοῖς τοιοῦτον καθέστηκε· τοῖς μὲν κατὰ 2
 γῆν ἀρχομένοις οὗτον τ' ἔστιν ἐκ μικρῶν πόλεων συνοι-
 κισθέντας ἀθρόους μάχεσθαι· τοῖς δὲ κατὰ θάλατταν
 ἀρχομένοις, ὅσοι νησιώται εἰσιν, οὐχ οὗτον τε συνάρα-
 σθαι εἰς τὸ αὐτὸ τὰς πόλεις· ἡ γὰρ θάλαττα ἐν τῷ μέσῳ,
 10 οἱ δὲ κρατοῦντες θαλασσοκράτορές εἰσιν· εἰ δ' οὗτον τε
 καὶ λαθεῖν συνελθοῦσιν εἰς ταῦτὸ τοῖς νησιώταις εἰς
 μίαν νῆσον, ἀπολοῦνται λιμῷ· δπόσαι δ' ἐν τῇ ἡπείρῳ

εἰσὶ πόλεις ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀρχόμεναι, αἱ μὲν μεγάλαι διὰ δέος ἔρχονται, αἱ δὲ μικραὶ πάνυ διὰ χρείαν· οὐ γάρ ἐστι πόλις οὐδεμίᾳ ἥτις οὐ δεῖται εἰσάγεσθαι τι ἢ ἔξαγεσθαι· ταῦτα τούτου οὐκ ἔσται αὐτῇ, ἐὰν μὴ ὑπήκοος
 4 ἢ τῶν ἀρχόντων τῆς θαλάττης. ἔπειτα δὲ τοῖς ἔρχουσι
 τῆς θαλάττης οἶδιν τ' ἐστὶ ποιεῖν, ἀπερ τοῖς τῆς γῆς ἐνίστε,
 τέμνειν τὴν γῆν τῶν κρειττόνων· παραπλεῖν γὰρ ἔξεστιν
 ὅπου ἂν μηδεὶς ἢ πολέμιος ἢ ὅπου ἂν δλγοι, ἐὰν δὲ
 προσίωσιν, ἀναβάντα ἀποπλεῖν· καὶ τοῦτο ποιῶν ἥττον
 5 ἀπορεῖ ἢ δ πεζῇ παραβοηθῶν*. ἔπειτα δὲ τοῖς μὲν
 κατὰ θάλατταν ἔρχουσιν οἶόν τε ἀποπλεῦσαι ἀπὸ τῆς
 σφετέρας αὐτῶν δπόσον βούλει πλοῦν, τοῖς δὲ κατὰ γῆν
 οὐχ οἶόν τε ἀπὸ τῆς σφετέρας αὐτῶν ἀπελθεῖν πολλῶν
 ἡμερῶν δδόν· βραδεῖαι τε γὰρ αἱ πορεῖαι καὶ σῖτον οὐχ
 οἶόν τε ἔχειν πολλοῦ χρόνου πεζῇ λόντα· καὶ τὸν μὲν
 10 πεζῇ λόντα δεῖ διὰ φιλίας λέναι ἢ νικᾶν μαχόμενον, τὸν
 δὲ πλέοντα, οὗ μὲν ἂν ἢ κρειττών, ἔξεστιν ἀποβῆναι, οὗ
 δ' ἂν μὴ ἢ, μὴ ἀποβῆναι ταύτῃ[ς] τῆς γῆς, ἀλλὰ παρα-

πλεῦσαι, ἔως ᾧν ἐπὶ φιλίαν χώραν ἀφίκηται η̄ ἐπὶ ήτ-
τους αὐτοῦ. ἐπειτα νόσους τῶν καρπῶν, αἱ̄ ἐκ Διός 6
εἰσιν, οἱ̄ μὲν κατὰ γῆν κράτιστοι χαλεπῶς φέρουσιν, οἱ̄
δὲ κατὰ θάλατταν δαδίωσ· οὐ γὰρ ἂμα πᾶσα γῆ νοσεῖ,
· ὥστε ἐκ τῆς εὔθ<ε>νούσης ἀφικνεῖται <ῶν ή νοσοῦσα
δεῖται> τοῖς τῆς θαλάττης ἄρχουσιν.

Ἐτ δὲ δεῖ καὶ σμικροτέρων μυησθῆναι, διὰ τὴν ἀρ- 7
χὴν τῆς θαλάττης πρῶτον μὲν τρόπους εὐωχιῶν ἐξηγὸν
ἐπιμισγόμενοι ἄλλῃ <ἄλ>λοις· ὅ τι <τ’> ἐν Σικελίᾳ ήδὺ

ἢ ἐν Ἰταλίᾳ ἢ ἐν Κύπρῳ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ ἢ ἐν Λυδίᾳ ἢ ἐν τῷ
 Πόντῳ ἢ ἐν Πελοποννήσῳ ἢ ἄλλοθι που, ταῦτα πάντα εἰς
 8 ἐν ἥθροισ^{<τ>}αι διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης. ἔπειτα φω-
 νὴν πᾶσαν ἀκούοντες ἔξελέξαντο τοῦτο μὲν ἐκ τῆς τοῦτο
 δὲ ἐκ τῆς· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἴδιᾳ μᾶλλον καὶ φωνῇ καὶ
 9 διαλητῇ καὶ σχῆματι χρῶνται, Ἀθηναῖοι δὲ κεκραμένῃ ἔξ
 ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων. θυσίας δὲ καὶ
 ιερὰ καὶ ἕορτὰς καὶ τεμένη — γνοὺς δὲ δῆμος δτι οὐχ οἶόν
 τέ ἐσιν ἐκάστῳ τῶν πενήτων θύειν καὶ εὐωχεῖσθαι καὶ
 <ἴσ>τασθαι ιερὰ καὶ πόλιν οἰκεῖν καλὴν καὶ μεγάλην,¹⁰
 ἔξηγρεν δτῷ τρόπῳ ἔσται ταῦτα. θύουσιν οὖν δημοσίᾳ
 μὲν ἡ πόλις ιερεῖα πολλά· ἔστι δὲ δ δῆμος δ εὐωχού-
 10 μενος καὶ διαλαγχάνων τὰ ιερεῖα. καὶ γυμνάσια καὶ

λουτρὰ καὶ ἀποδυτήρια τοῖς μὲν πλουσίοις ἐστὶν ἴδια
ἐνίοις, δὸς δὲ δῆμος αὐτὸς αὐτῷ ἀκοδομεῖται ἴδια παλαι-
στρας πολλάς, ἀποδυτήρια, λουτρῶνας· καὶ πλεῖστοι τού-
των ἀπολαύει δὸχος ἦ οἱ δλίγοι καὶ οἱ εὐδαίμονες.

5 Τὸν δὲ πλοῦτον μόνοι οἶοι τ' εἰσὶν ἔχειν τῶν Ἑλλή- 11
νων καὶ τῶν βαρβάρων. εἰ γάρ τις πόλις πλουτεῖ ξύλοις
ναυπηγησίμοις, ποῖ διαθήσεται, ἐὰν μὴ πείσῃ τοὺς ἄρ-
χοντας τῆς θαλάττης; τί δ' εἴ τις σιδήρῳ ἢ χαλκῷ ἢ
λίνῳ πλουτεῖ πόλις, ποῖ διαθήσεται, ἐὰν μὴ πείσῃ τὸν
10 ἄρχοντα τῆς θαλάττης; ἐξ αὐτῶν μέντοι τούτων καὶ δὴ
νῆές μοί εἰσι, παρὰ μὲν τοῦ ξύλα, παρὰ δὲ τοῦ σιδηροῦ,
παρὰ δὲ τοῦ χαλκοῦ, παρὰ δὲ τοῦ λίνου, παρὰ δὲ τοῦ κη-
ροῦ. πρὸς δὲ τούτοις ἄλλοσε ἄγειν οὐκ ἐάσουσιν οἵτινες 12
ἀντίπαλοι ἡμῖν εἰσιν ἢ οὐ χρήσονται τῇ θαλάττῃ. καὶ
15 ἐγὼ μὲν οὐδὲν ποιῶν ἐκ τῆς γῆς πάντα ταῦτα ἔχω διὰ

τὴν θάλατταν, ἄλλη δ' οὐδεμία πόλις δύο τούτων ἔχει· οὐδ' ἐστὶ τῇ αὐτῇ ξύλα καὶ λίνον, ἀλλ' ὅπου λίνον ἐστὶ πλεῖστον, λεία χώρα καὶ ἄξυλος· οὐδὲ χαλκὸς καὶ σιδηρός ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως οὐδὲ τἄλλα δύο ἢ τρία μιᾷ πόλει, ἀλλὰ τὸ μὲν τῇ τὸ δὲ τῇ.

13 "Ετι δὲ πρὸς τούτοις παρὰ πᾶσαν ἥπειρόν ἐστιν ἢ ἀκτὴ προύχουσα ἢ νῆσος προκειμένη ἢ στενόπορόν τι· ὃστε ἔξεστιν ἐνταῦθα ἐφορμοῦσι τοῖς τῆς θαλάττης ἄρχουσι λωβᾶσθαι τοὺς τὴν ἥπειρον οἰκοῦντας.

14 'Ενδος δὲ ἐνδεεῖς εἰσιν· εἰ γὰρ νῆσον οἰκοῦντες θαλασσο-¹⁰ κράτορες ἦσαν Ἀθηναῖοι, ὑπῆρχεν ἀν αὐτοῖς ποιεῖν μὲν κακῶς, εἰ ἐβούλοντο, πάσχειν δὲ μηδέν, ἕως τῆς θαλάττης ἥρχον, μηδὲ τμηθῆναι τὴν ἑαυτῶν γῆν μηδὲ προσδέχεσθαι τοὺς πολεμίους· νῦν δὲ οἱ γεωργοῦντες καὶ οἱ πλούσιοι Ἀθηναῖων ὑπέρχονται τοὺς πολεμίους μᾶλλον,¹⁵ δ δὲ δῆμος, ἀτε εὖ εἰδὼς δτι οὐδὲν τῶν σφῶν ἐμπρήσουσιν οὐδὲ τεμοῦσιν, ἀδεῶς ξῆ καὶ οὐχ ὑπερχόμενος αὐτούς. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐτέρουν δέους ἀπηλλαγμένοι ἀν ἦσαν, εἰ νῆσον ὕκουν, μηδέποτε προδοθῆναι τὴν πόλιν ὑπ' δλγων μηδὲ πύλας ἀνοιχθῆναι μηδὲ πολεμί-²⁰ ους ἐπεισπεσεῖν· πῶς γὰρ νῆσον οἰκούντων ταῦτ' ἀν

ἐγίγνετο; μηδ' αὖ στασιάσαι τῷ δήμῳ μηδέν, εἰ νῆσον
φέρουν· νῦν μὲν γὰρ εἰ στασιάσαιεν, ἐλπίδα ἀν ἔχοντες
ἐν τοῖς πολεμίοις στασιάσειαν ὡς κατὰ γῆν ἐπαξόμενοι·
εἰ δὲ νῆσον φέρουν, καὶ ταῦτα ἀν ἀδεῶς εἶχεν αὐτοῖς.
5 ἐπειδὴ οὖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ ἔτυχον οἰκήσαντες νῆσον, νῦν 16
τάδε ποιοῦσι· τὴν μὲν οὐσίαν ταῖς νήσοις παρατίθενται
πιστεύοντες τῇ ἀρχῇ τῇ κατὰ θάλατταν, τὴν δὲ Ἀττικὴν
γῆν περιορῶσι τεμνομένην γιγνώσκοντες ὅτι εἰ αὐτὴν
ἐλεήσουσιν ἐτέρων ἀγαθῶν μειζόνων στερηθεῖσαν.

10 "Ετι δὲ συμμαχίας καὶ τοὺς δροκους ταῖς μὲν δλιγαρχον- 17
μέναις πόλεσιν ἀνάγκη ἐμπεδοῦν· ἦν δὲ μὴ ἐμμένωσι ταῖς
συνθήκαις, ἢ ὑφ' ὅτου ἀδικεῖ* δυνάματα ἀπὸ τῶν δλίγων

οὶ συνέθεντο. ἂσσα δ' ἀν δ δῆμος συνθῆται, ἔξεστιν αὐτῷ,
ἐνὶ ἀνατιθέντι τὴν αἰτίαν τῷ λέγοντι καὶ τῷ ἐπιψηφίσαντι,
ἀρνεῖσθαι τοῖς ἄλλοις ὅτι οὐ παρῆν οὐδὲ ἀρέσκει οἱ, εἴ
γε μὴ [τὰ] συγκείμενα πυνθάνονται ἐν πλήρει τῷ δῆμῳ·
καὶ εἰ μὴ δόξαι εἶναι ταῦτα, προφάσεις μυρίας ἔξηγηκε 5

τοῦ μὴ ποιεῖν ὅσα ἀν μὴ βούλωνται. καὶ ἀν μέν τι κα-
κὸν ἀναβαίνῃ ἀπὸ ὃν δὲ δῆμος ἐβούλευσεν, αἰτιᾶται δὲ
δῆμος ως δλίγοι ἀνθρώποι αὐτῷ ἀντιπράττοντες διέ-
φθειραν· ἐὰν δέ τι ἀγαθόν, σφίσιν αὐτοῖς τὴν αἰτίαν
ἀνατιθέασι. κωμῳδεῖν δ' αὖτις κακῶς λέγειν τὸν μὲν 18
δῆμον οὐκ ἐῶσιν, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἀκούωσι κακῶς· ἵδη δὲ
κελεύουσιν, εἴ τις τινα βούλεται, εὗται εἰδότες δτι οὐχὶ τοῦ
δήμου ἐστὶν οὐδὲ τοῦ πλήθους δὲ κωμῳδούμενος ως ἐπὶ¹
τὸ πολύ, ἀλλ' ἢ πλούσιος ἢ γενναῖος ἢ δυνάμενος, δλί-
γοι δέ τινες τῶν πενήτων καὶ τῶν δημοτικῶν κωμῳδοῦν-
ται καὶ οὐδὲ οὗτοι ἐὰν μὴ διὰ πολυπραγμοσύνην καὶ
διὰ τὸ ξητεῖν πλέον τι ἔχειν τοῦ δήμου, ὥστε οὐδὲ τοὺς
τοιούτους ἄχθονται κωμῳδουμένους. φημὶ οὖν ἔγωγε 19
τὸν δῆμον τὸν Ἀθήνησι γιγνώσκειν οἵτινες χρηστοί εἰσι
τῶν πολιτῶν καὶ οἵτινες πονηροί, γιγνώσκοντες δὲ τοὺς
μὲν σφίσιν αὐτοῖς ἐπιτηδείους καὶ συμφόρους φιλοῦσι,
καὶ πονηροὶ ὁσι, τοὺς δὲ χρηστοὺς μισοῦσι μᾶλλον· οὐ
γὰρ νομίζουσι τὴν ἀρετὴν αὐτοῖς πρὸς τῷ σφετέρῳ ἀγα-
θῷ πεφυκέναι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κακῷ· καὶ τούναντίον γε

τούτου ἔνιοι, δύντες ὡς ἀληθῶς τοῦ δήμου, τὴν φύσιν
 20 οὐ δημοτικοὶ εἰσι. δημοκρατίαν δ' ἐγὼ μὲν αὐτῷ τῷ δῆμῳ συγγιγνώσκω· αὐτὸν μὲν γὰρ εὖ ποιεῖν παντὶ συγγνώμη ἔστιν· δόστις δὲ μὴ ὅν τοῦ δήμου εἶλετο ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει οἴκεῖν μᾶλλον ἢ ἐν διλιγαρχούμενῃ, ἀδικεῖν παρεσκευάσατο καὶ ἔγνω δότι μᾶλλον οἴόν τε διαλαθεῖν κακῷ δύντι ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει μᾶλλον ἢ ἐν διλιγαρχούμενῃ· καὶ περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας τὸν μὲν τρόπον οὐκ ἐπαινῶ· ἐπειδήπερ δ' ἔδοξεν αὐτοῖς δημοκρατεῖσθαι, εὖ μοι δοκοῦσι διασφό- 10 ξεσθαι τὴν δημοκρατίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ χρώμενοι φῶς ἐγὼ ἐπέδειξα.

"Ἐτι δὲ καὶ τάδε τινὰς δρῶ μεμφομένους Ἀθηναίους

ὅτι ἐνίστε οὐκ ἔστιν αὐτόθι χρηματίσαι τῇ βουλῇ οὐδὲ τῷ δῆμῳ ἐνιαυτὸν καθημένῳ ἀνθρώπῳ· καὶ τοῦτο Ἀθήνησι γίγνεται οὐδὲν δι' ἄλλο ἢ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πραγμάτων οὐχ οἷοί τε πάντας ἀποπέμπειν εἰσὶ χρηματίσαντες. πᾶς γὰρ ἂν καὶ οἷοί τε εἶεν, οὕστινας πρῶτον μὲν 2 δεῖ ἑορτάσαι ἑορτὰς ὅσας οὐδεμία τῶν Ἑλληνίδων πόλεων (ἐν δὲ ταύταις ἡττόν τινα δυνατόν ἔστι διαπράττεσθαι τῶν τῆς πόλεως), ἔπειτα δὲ δίκας καὶ γραφὰς καὶ εὐθύνας ἐκδικάζειν ὅσας οὐδ' οἱ σύμπαντες ἀνθρώποι ἐκδικάζουσι, τὴν δὲ βουλὴν βουλεύεσθαι πολλὰ μὲν περὶ τοῦ πολέμου, πολλὰ δὲ περὶ πόρου χρημάτων, πολλὰ δὲ περὶ νόμων θέσεως, πολλὰ δὲ περὶ τῶν κατὰ πόλιν ἀεὶ γιγνομένων, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις, καὶ φόρον δέξασθαι καὶ νεωρίων ἐπιμεληθῆναι καὶ ἵερῶν.
 15 Ἄρα δή τι θαυμαστόν ἔστιν εἰ τοσούτων ὑπαρχόντων πραγμάτων μὴ οἷοί τ' εἰσὶ πᾶσιν ἀνθρώποις χρηματίσαι; λέγουσι δέ τινες· ἦν τις ἀργύριον ἔχων προσήη πρὸς 3 βουλὴν ἢ δῆμον, χρηματιεῖται. ἐγὼ δὲ τούτοις δμολογήσαιμ' ἂν ἀπὸ χρημάτων πολλὰ διαπράττεσθαι Ἀθή-

νησι καὶ ἔτι ἀν πλείω διαπράττεσθαι, εἰ πλείους ἐ<τι>
 ἐδίδοσαν ἀργύριον· τοῦτο μέντοι εὖ οἶδα διότι πᾶσι
 διαπρᾶξαι ἡ πόλις τῶν δεομένων οὐχ ἴκανή, οὐδὲ εἰ δπο-
 4 σονοῦν χρυσίον καὶ ἀργύριον διδοίη τις αὐτοῖς. δεῖ δὲ
 καὶ τάδε διαδικάζειν, εἴ τις τὴν ναῦν μὴ ἐπισκευάζει ἢ 5
 κατοικοδομεῖ τι δημόσιον· πρὸς δὲ τούτοις χορηγοῖς
 διαδικάσαι εἰς Διονύσια καὶ Θαργήλια καὶ Παναθήναια
 καὶ Προμήθ[ε]ια καὶ Ἡφαίστια ὅσα ἔτη· καὶ τριήραρχοι
 καθίστανται τετρακόσιοι ἑκάστου ἐνιαυτοῦ, καὶ τούτων
 τοῖς βουλομένοις διαδικάσαι ὅσα ἔτη· πρὸς δὲ τούτοις 10
 ἀρχὰς δοκιμάσαι καὶ διαδικάσαι καὶ δρφανοὺς δοκι-
 5 μάσαι καὶ φύλακας δεσμωτῶν καταστῆσαι. ταῦτα μὲν
 οὖν ὅσα ἔτη· διὰ χρόνου δ<ἐ> δικάσαι δεῖ στρατιᾶς*
 καὶ ἐάν τι ἄλλο ἔξαπιναῖον ἀδίκημα γίγνηται, ἐάν τε
 ὑβρίζωσί τινες ἄηθες ὕβρισμα ἐάν τε ἀσεβήσωσι. πολλὰ 15
 ἔτι πάνυ παραλείπω· τὸ δὲ μέγιστον εἶρηται πλὴν αἱ

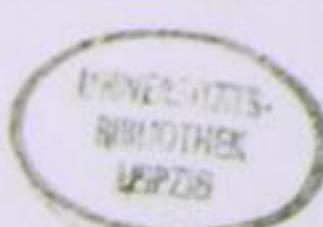
τάξεις τοῦ φόρου· τοῦτο δὲ γίγνεται ὡς τὰ πολλὰ δι'
 ἔτους πέμπτου. φέρε δὴ τούνυν, ταῦτα οὐκ οἰεσθαι <χρῆ> 6
 χρῆναι διαδικάζειν ἅπαντα; εἰπάτω γάρ τις ὅ τι οὐ χρῆν
 αὐτόθι διαδικάζεσθαι. εἰ δ' αὖ δυολογεῖ<ν> δεῖ[ν] ἅπαν-
 5 τα χρῆναι διαδικάζειν, ἀνάγκη δι' ἐνιαυτοῦ, ὡς οὐδὲ
 νῦν δι' ἐνιαυτοῦ δικάζοντες ὑπάρχουσιν ὥστε παύειν
 τοὺς ἀδικοῦντας ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀνθρώπων. φέρε 7
 δὴ, ἀλλὰ φήσει τις χρῆναι δικάζειν μέν, ἐλάττους δὲ δικά-
 ζειν. ἀνάγκη τούνυν, ἐὰν μὴ δλίγα ποιῶνται δικαστήρια,
 10 δλίγοι ἐν ἑκάστῳ ἔσονται τῷ δικαστηρίῳ, ὥστε καὶ δια-
 σκευάσασθαι ὁρίουν ἔσται πρὸς δλίγους δικαστὰς καὶ

8 συνδεκάσαι, πολὺ ἔττον <δὲ> δικαίως δικάζειν. πρὸς
δὲ τούτοις οἰεσθαι χρὴ καὶ ἐορτὰς ἄγειν χρῆναι Ἀθη-
ναίους ἐν αἷς οὐχ οἶόν τε δικάζειν· καὶ ἄγουσι μὲν ἐορ-
τὰς διπλασίους ἢ οἱ ἄλλοι· ἀλλ' ἐγὼ μὲν τίθημι ἵσας τῇ
διλιγίστας ἀγούσῃ πόλει. τούτων τοίνυν τοιούτων ὅντων
οὐ φημι οἶόν τ' εἶναι ἄλλως ἔχειν τὰ πράγματα Ἀθή-
νησιν ἢ ὥσπερ νῦν ἔχει, πλὴν εἰ κατὰ μικρόν τι
οἶόν τε τὸ μὲν ἀφελεῖν τὸ δὲ προσθεῖναι, πολὺ δ' οὐχ
οἶόν τε μετακινεῖν, ὥστε μὴ οὐχὶ τῆς δημοκρατίας ἀφαι-
ρεῖν τι. ὥστε μὲν γὰρ βέλτιον ἔχειν τὴν πολιτείαν, οἶόν
τε πολλὰ ἔξευρεῖν· ὥστε μέντοι ὑπάρχειν μὲν δημο-
κρατίαν εἶναι, ἀρκούντως δὲ τοῦτο ἔξευρεῖν δπως βέλ-
τιον πολιτεύσονται, οὐ δάδιον, πλὴν δπερ ἄρτι εἴπον
κατὰ μικρόν τι προσθέντα ἢ ἀφελόντα.

10 Δοκοῦσι δὲ Ἀθηναῖοι καὶ τοῦτο μοι οὐκ δρῦς βου- 15
λεύεσθαι ὅτι τοὺς χείρους αἰροῦνται ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς
στασιαζούσαις. οἱ δὲ τοῦτο γνώμη ποιοῦσιν· εἰ μὲν γὰρ
ἡροῦντο τοὺς βελτίους, ἡροῦντ' ἂν οὐχὶ τοὺς ταύτα
γιγνώσκοντας σφίσιν αὐτοῖς· ἐν οὐδεμιᾷ γὰρ πόλει τὸ

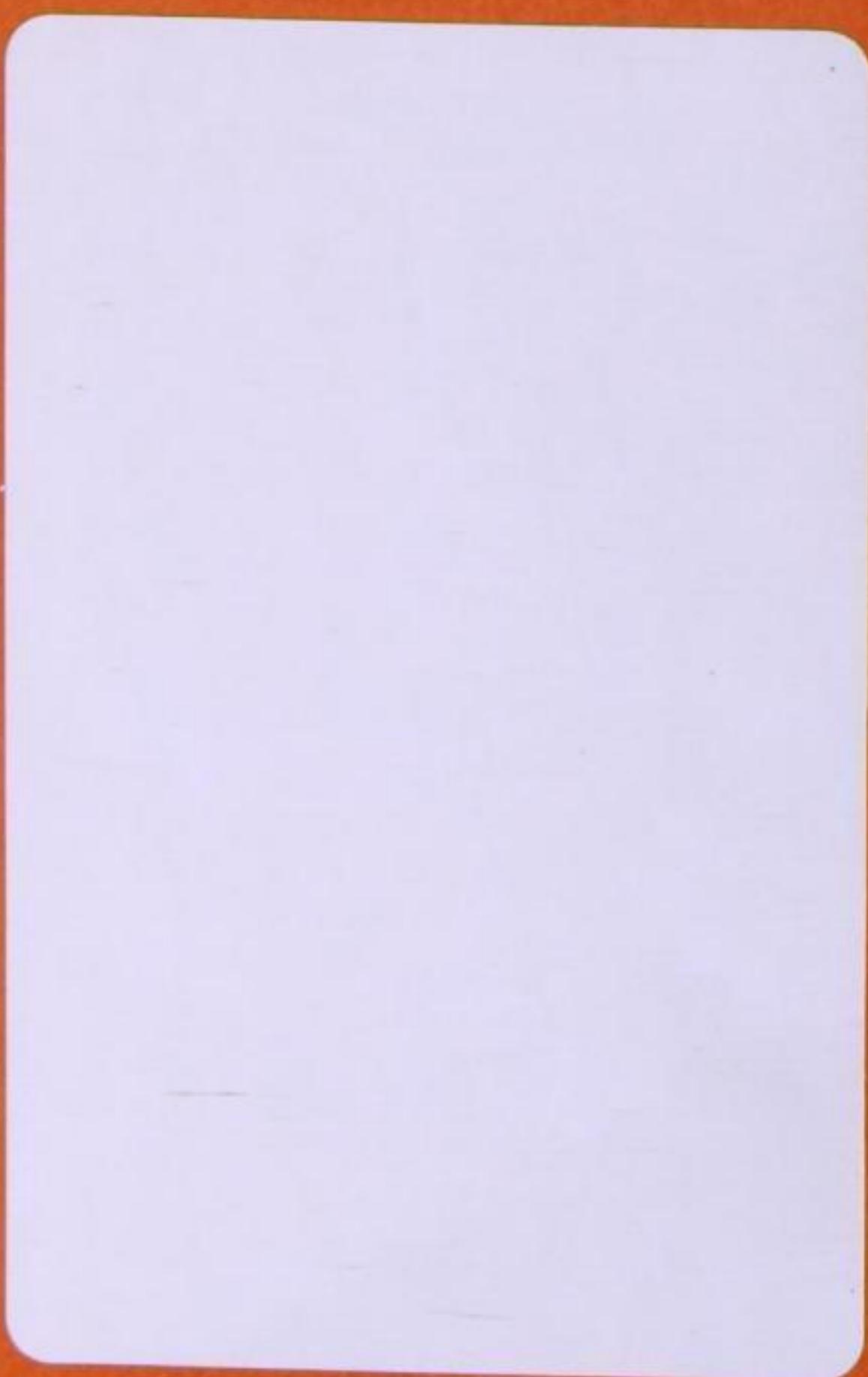
βέλτιστον εὖνουν ἔστι τῷ δῆμῳ, ἀλλὰ τὸ κάκιστον ἐν
ἐκάστῃ ἔστι πόλει εὖνουν τῷ δῆμῳ· οἱ γὰρ δμοῖοι τοῖς
δμοίοις εὖνοοί εἰσι· διὰ ταῦτα οὖν Ἀθηναῖοι τὰ σφίσιν
αὐτοῖς προσήκοντα αἴροῦνται. δποσάκις δ' ἐπεχελρησαν 11
5 αἰρεῖσθαι τοὺς βελτίστους, οὐ συνήνεγκεν αὐτοῖς· ἀλλ'
ἐντὸς δλίγου χρόνου δ δῆμος ἐδούλευσεν δ [μ]ὲν Βοιωτοῖς·
τοῦτο δὲ ὅτε Μιλησίων εἶλοντο τοὺς βελτίστους, ἐντὸς
δλίγου χρόνου ἀποστάντες τὸν δῆμον κατέκοψαν· τοῦτο
δὲ ὅτε εἶλοντο Λακεδαιμονίους ἀντὶ Μεσσηνίων, ἐντὸς
10 δλίγου χρόνου Λακεδαιμόνιοι καταστρεψάμενοι Μεσση-
νίους ἐπολέμουν Ἀθηναίοις.

Τηολάβοι δέ τις ἂν ώς οὐδεὶς ἄρα ἀδίκως ἡτίμωται 12
Ἀθήνησιν. ἐγὼ δέ φημί τινας εἶναι οἱ ἀδίκως ἡτίμων-
ται, δλίγοι μέντοι τινές. ἀλλ' οὐκ δλίγων δεῖ τῶν ἐπι-
15 θησομένων τῇ δημοκρατίᾳ τῇ Ἀθήνησιν, ἐπει τοι καὶ

ούτως ἔχει οὐδὲν ἐνθυμεῖσθαι ἀνθρώπους οἵτινες δι-
13 καίως <ἢ>τίμωνται, ἀλλ' εἴ τινες ἀδίκως. πῶς δὲ οὖν
ἀδίκως οἶοιτό τις ἀν τοὺς πολλοὺς ἡτιμῶσθαι Ἀθήνη-
σιν, ὅπου δὲ δῆμος ἐστιν δὲ ἄρχων τὰς ἄρχας, ἐκ δὲ τοῦ
μὴ δικαίως ἄρχειν μηδὲ λέγειν τὰ δίκαια <μηδὲ τὰ δι-
καια> πράττειν, ἐκ τοιούτων ἀτιμοί εἰσιν Ἀθήνησι. ταῦ-
τα χρὴ λογιζόμενον μὴ νομίζειν εἶναί τι δεινὸν ἀπὸ τῶν
ἀτίμων Ἀθήνησιν.

78,- W

1895